

fæstede. Fortolkningen deraf skal jeg ikke indlade mig paa. Dette „altid“ kan betyde for et nyt Sted, at det skal have været bortfæstet fra det Aar, det blev bygget, men for et gammelt Fæstesteds Vedkommende bliver det jo et meget længere Tidsrum. — Det er altsaa ligefrem en Undtagelseslov for en vilkaarlig greben Del af de Jordbrug, der ere givne andre i Brug af Ejeren. Det er ganske vilkaarligt. Noget saadant tror jeg ikke let, vi kunne finde noget Sidestykke til. Naar man tidligere har lovgivet om Brugernes Forhold ved Jord, der tilhørte anden Mand, da har det været for en hel Klasse, da har det været f. Eks. for alle Fæstegaardene og vel at mærke ikke for de Gaarde, der i Øjeblikket vare optagne. Man maa erindre, at hele vor gamle Fæsteloggivning gjaldt alle Gaardene, hvad enten de vare Selvejergaarde, eller de i Øjeblikket vare Fæstegaarde. Det var lige saa utiladeligt for Selvejeren at bortforpagte sin Selvejergaard som for Godsejeren at bortforpagte sit Fæstegods. Det var en absolut Regel, som gjaldt alle Gaarde i Landet; Lovgivningen gjaldt altsaa for alt af samme Kategori; der var ikke Tale om noget lignende som dette her, kun at lovgive for en enkelt tilfældig Klasse af disse Jordbrug. Og paa hvilken Begrundelse sker det? Fordi de i Øjeblikket ere og i 1902 endnu ville være i Fæste. Det finder jeg Anledning til at gøre opmærksom paa, thi det er efter min Opfattelse fuldstændig utilstedeligt.

Der er et andet Punkt i § 1, som jeg ogsaa maa gøre opmærksom paa; det er det, at disse Huse, som nu ere Fæstehuse, skulle, saavidt som jeg kan forstaa Paragraffen, ogsaa fra 1902 — det er først fra den Tid, det gælder — være under samme Regler med Hensyn til Fæstebestemmelser, som Fæstegaardene nu ere. Den Gang, da man senest forandrede Bestemmelserne om Bortfæstning af Gaardene, blev det udtrykkelig bestemt i Loven: Dette gælder kun for de Gaarde, der efter Lovens Emanation blive bortfæstede; der var ikke Tale om den Gang at føre disse Bestemmelser tilbage paa de allerede sluttede Kontrakter om Bortfæste. Det er i det hele taget en Regel, som har været fulgt, jeg tør ikke paastaa, at der aldrig skulde have været nogle Undtagelser, men ved ny Lovgivning har man respekteret de allerede bestaaende Kontrakter. Man har kun bestemt, at fremtidige Kontrakter blot maatte sluttes paa den og den Maade, under de og de Vilkaar.

Det er disse to Hovedanmærkninger, som jeg for mit Vedkommende har villet gøre straks lige over for § 1. Jeg skal i øvrigt om selve Lovforslaget kun udtale, at jeg fuldt ud sympatiserer med de humane Bestemmelser, som man har ønsket at indsætte til Fordel for de mindre Brugere af anden Mands Byjord. Og jeg vil sige om de to næste Afsnit, som angaa Lejehuse og Tjenestehuse, at imod det om Tjenestehuse har jeg i alt Fald efter det foreløbige Kendskab, jeg har til det, intet at indvende, hvorimod der allerede er fremkommet adskillige Indvendinger mod det andet Afsnit, det om Lejehusene, Indvendinger, som jeg for en stor Del vil kunne slutte mig til. En Bemærkning vil jeg dog gøre med Hensyn til dette Afsnit, og det er, at det synes at forudsætte, at disse mindre Jordbrug her i Landet hidtil kun have været givne i Brug under disse to forskellige Former, enten i Fæste eller i ligefrem opsigelig Leje. Men det er jo ingenlunde Tilfældet. Al den ufri Jord, der ikke ligger under Bøndergaarde, er jo fuldstændig til Ejeren fri Raadighed, kun at han ikke maa drive den selv, naar han er i det Tilfælde at have en Sædegaard. Saa maa han ikke drive denne Jord selv; men i øvrigt kan han dele den, sammenlægge den, bebygge den og nedrive Bygninger, ligesom han vil, og han kan overlade den i Brug til andre, foruden i Fæste og opsigelig Leje kan han overdrage den i uopsigelig Leje — jeg nævner kun Former, jeg godt kender — saa længe Vilkaarne blive opfyldte. Han kan overlade den i Forpagtning, som ikke kommer ind under Leje, paa kortere eller længere Tid paa Vilkaar, som han selv vil, og endelig er der en Form, der er meget kendt, det er, at selve Lejekontrakten lyder paa bestemte Aar. Det synes imidlertid, at man under Bearbejdelsen af hele det Afsnit kun har tænkt sig det ene Tilfælde: Leje med $\frac{1}{2}$ Aars Opsigelse til 1ste Maj. — Jeg har kun villet gøre opmærksom paa dette Punkt af Hensyn til det Udvalg, som jeg antager vil komme til at behandle Sagen videre, naar det kommer under Overvejelse, hvorledes andet Afsnit her skulde affattes.

Ahlefeldt-Laurvig: Efter de Udtalelser, der ere faldne her i Salen — særlig fra min højtærede Nabo (Estrup); fra det ærede Medlem for 5te Kreds (Brun) og til Dels ogsaa fra andre Medlemmer — er der jo ingen Fare for, at dette Forslag bliver til Lov i Aar. Vi ere jo komne